AAN DE RAAD

Agenda: 22-10-2020
Franeker, 22-9-2020

Onderwerp
Startnotitie lichthinderbeleid 'Tusken Skimer en Moarnsdage'.

Portefeuillehouder
Wethouder J. Dijkstra

Auteur
E. van der Woude

Samenvatting
‘Tusken Skimer en Moarnsdage’ is de naam van het op te stellen lichthinderbeleid van Waadhoeke. Met deze startnotitie gaat het proces van start om te komen tot dit lichthinderbeleid. Hiermee wil Waadhoeke bereiken dat we het unieke donkere buitengebied in onze gemeente behouden en versterken. De lichtvervuiling en lichthinder willen we verminderen door kritisch te kijken naar de toepassing van licht. Daarnaast willen we de cultuurhistorische band die Waadhoeke heeft met de nacht versterken.

Voorstel

1. De startnotitie lichthinderbeleid 'Tusken Skimer en Moarnsdage' vaststellen.

Inleiding

De gemeente Waadhoeke ligt aan de rand van het donkerste gebied van Nederland. Waadhoeke beschikt zelf over een groot donker buitengebied en wil dit graag in stand houden en daar, waar de veiligheid het toelaat, versterken. In het coalitieakkoord 'Nije grinzen, nije kansen' staat dat Waadhoeke *het unieke donkere gebied willen behouden door het kritische beoordelen van licht in het buitengebied*.

De nacht staat sinds de Middeleeuwen synoniem voor angst, onveiligheid, ongure types en ongewenste visites in de persoonlijke levensfeer. Lichtvervuiling en lichthinder zijn sluimerende excessen van de jarenlange drang van mensen om dit onveilige gevoel van donker zo lang mogelijk uit te stellen. Maar daarin zijn we doorgeslagen. We zijn vergeten dat de nacht ook een belangrijke functie heeft in het leven van mens en dier. De hoeveelheid licht zorgt ervoor dat we in gaan zien dat het misschien ook anders kan. In Fryslân, en dan met name de Waddenzee en het waddenkustgebied is het nog steeds erg donker. Volgens de hemelhelderheidskaart Fryslân is het in 15% van Fryslân erg donker (3200-3500 sterren zichtbaar) en in 41% donker (3000-3200 sterren zichtbaar). In Waadhoeke zijn vooral het kustgebied en de greidhoeke nog erg donker. Dat komt met name omdat deze relatief ver van de steden af liggen. Deze metingen zijn in 2011 en 2012 verricht en dus verouderd. We kunnen er vanuit gaan, gezien de beschkbare data, de goedkope elektriciteit en nieuwe, gemakkelijk toe te passen lichttechnieken, dat het in de afgelopen 8 jaren lichter is geworden. Met het lichthinderbeleid willen we de nacht behouden en daar waar mogelijk versterken.

Beoogd (meetbaar) effect

Met de startnotitie lichthinderbeleid 'Tusken Skimer en Moarnsdage' wordt het proces beschreven, en de eerste stap gezet, om te komen tot een gemeentelijk lichthinderbeleid.

Motivering

Argumenten

1.1 Dit geeft invulling aan het coalitieakkoord Nije grinzen, nije kansen.

In het coalitieakkoord Nije grinzen, nije kansen staat beschreven dat de gemeente Waadhoeke haar donkere buitengebied graag wil behouden door kritisch naar licht te kijken. Het lichthinderbeleid zal daar invulling aan geven. Dit kritische beoordelen van licht gaat de gemeente doen door middel van het lichthinderbeleid met als naam 'Tusken Skimer en Moarnsdage'. In het lichthinderbeleid gaan we, naast de gemeentelijke openbare verlichting, ook kritisch kijken naar alle andere bronnen van lichtvervuilingen en lichthinder. Zoals assimilatieverlichting in de kassen, verlichting op sportvelden, stalverlichting, industrieterreinen, het aanlichten van gebouwen en reclameverlichting. Met het lichthinderbeleid wil Waadhoeke een goede balans

vinden tussen bestaande regels, nieuwe regels en het bewust maken van het probleem bij inwoners en bedrijven. Daarbij is de cultuurhistorische band die dit gebied met de nacht heeft, denk alleen maar aan bijvoorbeeld het Planetarium, ook van grote invloed.

1.2 De startnotitie biedt inzicht in het proces

De startnotitie kan gezien worden als routeplanner, waarin in hoofdlijnen wordt beschreven hoe het lichthinderbeleid in Waadhoeke tot stand zal komen. Door de definities, terminologie krijgt de lezer een duidelijk beeld bij de begrippen die van toepassing zijn in het lichthinderbeleid. De doelstellingen en kaders bieden een inzicht in wat we willen bereiken en wat er op dit moment al is vastgelegd rondom het thema verlichting. Daarnaast zijn er betrokken partijen in het proces waar het lichthinderbeleid gevolgen voor zal gaan hebben. Deze partijen worden ook betrokken in het proces. Ze worden uitgenodigd voor de publiekssessie lichthinderbeleid. Het uiteindelijke resultaat is een lichthinderbeleid waar Waadhoeke de komende jaren mee verder kan.

Kanttekeningen

In deze fase zijn er geen kanttekeningen.

Analyse

Van de voormalige gemeenten had Menameradiel een vastgesteld beleidsplan voor openbare verlichting en het Bildt een lichthinderplan. Met het proces om te komen tot nieuw lichthinderbeleid voor Waadhoeke geven we invulling aan de wens uit het coalitieakkoord en krijgen we een inzicht in wat er nodig is om lichtvervuiling en lichthinder tegen te gaan, het donkere buitengebied te beschermen en de cultuurhistorische band van het gebied met de nacht te versterken.

Relevante cijfers

Voor het meten van lichtvervuiling/lichthinder is geen structurele opzet. In Fryslân gebruiken we de Hemelhelderheidskaart Fryslân van 2011/2012. Daarnaast zijn er jaarlijkse updates van data van NASA en ESA over (toenemende) lichtvervuiling. Nadeel hiervan is dat het satelietopnames zijn en daarom moeilijker toe te spitsen zijn op een klein gebied. Ook het RIVM doet metingen, maar alleen op een aantal specifieke locaties. Voor alle Waddenkustgemeenten heeft voormalige gemeente Menameradiel in 2016 een nachtscan uitgevoerd. Deze foto's worden ook als bron gebruikt. Alle data gecombineerd wijzen erop dat Nederland en Europa nog steeds lichter worden.

Samenleving

Lichtvervuiling en lichthinder worden de laatste jaren herkend als probleem voor mens en dier. In de samenleving groeit het besef dat te veel licht schadelijk kan zijn, denk bijvoorbeeld aan de blauwe-licht-discussie bij mobiele apparaten. Maar ook is er een groeiende belangstelling voor bijvoorbeeld nachtwandelingen en andere nachtelijke activiteiten. De startnotitie is de eerste stap om te komen tot een lichthinderbeleid,

waarmee de gemeente wil inspelen op dit actuele probleem.

Alternatieven

Het alternatief is om geen lichthinderbeleid te ontwikkelen. Het is namelijk niet expliciet genoemd in het coalitieakkoord dat er een lichthinderbeleid moet komen. Maar op basis van ervaring in de voormalige gemeenten en kijkend naar, op lichthinder gebied vooruitstrevende gemeenten, is het verstandig om regels rondom verlichting goed vast te leggen en een bewustwordingsproces op te starten. Een lichthinderbeleid is daarin een goed, duidelijk en logisch instrument.

Vervolg

Na instemming door college en raad wordt het proces vormgegeven, conform de planning die beschreven is in de bijgevoegde startnotitie.

Inwonersparticipatie

Verlichting heeft een belangrijke rol binnen de samenleving, met name op het gebied van veiligheid en zichtbaarheid. Veranderingen in bijvoorbeeld type verlichting kunnen dan ook opvallen. Het is goed om de ideeën die er zijn op het gebied van lichthinder/vervuiling met inwoners en belanghebbenden te delen. Er zal daarom, onder voorbehoud van mogelijke veranderingen in het Corona-beleid, een publiekssessie worden georganiseerd waarin kan worden meegedacht. En na vaststelling van het beleid en bijvoorbeeld bij de vervanging van verlichting, zal goed gecommuniceerd moeten worden dat er verandering plaatsvindt en waarom dat nodig is. Het besluitvormingsproces zelf is via behandeling in raadsvergaderingen en de publiekssessie openbaar. Op deze manier kan op het stuk worden gereageerd.

Communicatie

Over de datum, het tijdstip en de inhoud van de publiekssessie zal op gebruikelijke wijze met inwoners en belanghebbenden gecommuniceerd worden. Wel met het voorbehoud dat het door wijzigingen in het Corona-beleid mogelijk op een andere manier ingevuld zal gaan worden.

Financiën

In deze fase zijn er geen financiële middelen nodig.

Juridisch kader

In deze fase zijn er geen juridische kaders van toepassing.

Bijlagen

Bijlage 1: Startnotitie lichthinderbeleid Waadhoeke (Corsanummer: <20.204028>)

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: 20.204030

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 29-9-2020;

B E S L U I T

1. De startnotitie lichthinderbeleid 'Tusken Skimer en Moarnsdage' vaststellen.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 22-10-2020,

Signed By: Waanders, M.C.M. <m.waanders@waadhoeke.nl>
23/10/2020 15:43:07 CEST , voorzitter
ID: 5aa8e991-eae7-48b8-9e9d-cb5a38050053
Auth: Scribble

Signed By: Lyklema, Tinco <t.lyklema@waadhoeke.nl>
23/10/2020 11:28:09 CEST , griffier
ID: 5aa8e991-eae7-48b8-9e9d-cb5a38050053
Auth: Scribble

Dit document is digitaal ondertekend.